

Standpunt Bewonersgroepen over het participatieproces 'Trambaanfietsroute' en het rapport van onderzoeksbureau Decisio – 19 november 2018

De Bewonersgroepen zijn in het algemeen positief over het proces en de uitkomst van de discussies in de werkgroepen, inclusief de interactie met onderzoeksbureau Decisio. Wij vinden het rapport van Decisio goed leesbaar, transparant en methodologisch verantwoord. We betreuren het en vonden het niet van respect getuigen – voor de overige deelnemers aan de werkgroepen en klankbordgroep, de onafhankelijke voorzitter en de medewerkers van Decisio – dat de VVV Zuid-Limburg en de Fietsersbond op het laatste moment het participatietraject verlieten, met een eigen rapport kwamen, en daarover met de pers communiceerden. De bewonersgroepen herkenden zich niet in het beeld zoals dat door beide organisaties verwoord is in hun eindrapporten en de pers.

Wat vinden wij van de uitkomsten van het participatieproces?

1. EEN 'TRAMBAANFIETSRUTE' IS GEEN GOED PLAN

Het rapport van Decisio kwalificeert de vorige Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (2010) en Economische Effect Rapportage (2014) als volstrekt onvoldoende ('grote fouten'). Zelfs in de meest positieve scenario's van de vier routevarianten die Decisio analyseert, zijn de toegevoegde waarde en extra werkgelegenheid van een trambaanfietsroute door het Heuvelland beperkt. Het saldo van maatschappelijke kosten en baten is in veel gevallen negatief. Het laatste geldt zeker voor het oorspronkelijke plan (zonder de route door Oud-Lemiers, routevariant 1), dat van alle varianten bij alle analyses het slechtst scoort en het meest negatieve maatschappelijke saldo heeft (€ -1,1 tot €-2,3 miljoen). Het is daarbij de variant met verreweg de minste recreatieve effecten en de meest negatieve veiligheidseffecten.

2. DE REALISATIEOVEREENKOMST MOET ONTBONDEN WORDEN

Wij vinden de bevindingen van Decisio onthutsend, omdat ze achteraf bevestigen dat de critici van het project - o.a. de circa duizend ondertekenaars van de petitie 'Zo geen Trambaanfietsroute door het Heuvelland!', de drie bewonersgroepen, de VTN Cadier en Keer en sommige politieke partijen in de Heuvelland gemeenten - gelijk hadden met hun vragen en commentaren van de afgelopen drie jaar. Ondanks alle bedenkingen en waarschuwingen, ondersteund door het rapport van hoogleraren Aerts en Botzen van de Vrije Universiteit in Amsterdam, besloot de Stuurgroep in januari van dit jaar de participerende gemeenten toch een Realisatieovereenkomst te laten tekenen. Wij kunnen ons niet anders voorstellen dan dat men terugkomt op deze overeenkomst. Daarbij vinden wij welgemeende excuses aan bewoners en raadsleden van de betrokken gemeentes op zijn plaats.

3. NIEUWE FIETSRoutes DOOR BESCHERMDE NATUUR HEUVELLAND ZIJN GEEN OPTIE

Wij vinden ook dat gestopt moet worden met het verder ontwikkelen van een op de trambaan gebaseerd fietsrouteplan, in welke routevariant (1, 3 en 4) dan ook. Wij zijn altijd tegen geasfalteerde fietsroutes door beschermde natuurzones (variant 1 en 4) en beschermde dorpsgezichten geweest en het rapport van Decisio ondersteunt deze opvatting. Decisio laat zien dat ook een onverharde fietsroute door beschermde natuur (Zwarteweg, Vosgrubbe; routevariant 3) een grote kans op een negatief maatschappelijk saldo oplevert en daarom geen optie is.

4. EEN BETER PLAN IS MOGELIJK

Van de vier door Decisio onderzochte varianten, heeft alternatief 2 (de 'uitwijkroute', die niet door beschermde natuur gaat) in alle analyses het beste maatschappelijke saldo. Daarbij heeft deze variant geen negatieve effecten op ecologie en natuur, noch op lokale recreatiewaarde. Het positieve maatschappelijk saldo van variant 2 komt tot stand ondanks het feit dat Decisio het begrip 'aantrekkelijkheid voor fietsers' definieert en berekent op een manier waardoor routevariant 2 relatief laag scoort op dit kenmerk. Wij zijn het niet eens met de motivatie - "minder marketing mogelijkheden" - voor die relatief lage score: effectieve marketing van een ander aansprekend concept (dan de 'historische trambaan'), zal ook extra fietstoeristen kunnen trekken.

5. VERBETER DE BESTAANDE FIETSINFRASTRUCTUUR

Wij vinden dat het rapport van Decisio steun geeft aan de opvatting dat verbetering van de bestaande fietsinfrastructuur - zonder aantasting van goudgroene en zilvergroene natuurzones en met behoud van lokale recreatiewaarde (vergelijk routevariant 2) - de meeste kans heeft op een batig maatschappelijk saldo van de investeringen.

6. OVERWEEG ALTERNATIEVE TOERISTISCHE MOGELIJKHEDEN

Wij vinden het een gemiste kans dat het Decisio-rapport geen alternatieven voor een op de trambaan geïnspireerde fietsroute analyseert, zoals een trambaanwandelroute of een op een ander cultuurhistorisch concept geënte fietsroute, zoals de Heirbaan.

7. GEBRUIK DE SUGGESTIES UIT DE RAPPORTEN BIJ EEN TOEKOMSTIGE FIETSRUTE

Mocht de politiek de 'noodzaak' dan wel de 'kansen' voor een andere nieuwe toeristische fietsroute in Zuid-Limburg willen onderbouwen, dan vinden wij het rapport van Decisio en de rapporten van de werkgroepen serieus te nemen literatuur, waarin veel suggesties staan voor omgang met landschap en natuur en ideeën voor routes. Wij zijn het eens met het advies om in dat geval uit te gaan van een variant vergelijkbaar met het door Decisio beschreven routealternatief 2; dat wil zeggen: niet door beschermde natuurzones, geen verharding van veldwegen, met behoud van recreatiewaarde voor de lokale gebruikers, en gebruik en verbetering van bestaande infrastructuur (o.a. verkeersveiligheid fietsers en andere gebruikers).

8. OVERWEEG EEN TRAMBAAN-WANDELPAD

Mocht de politiek uiteindelijk toch gehoor willen geven aan de wens om een toeristische route te ontwikkelen die gebaseerd is op de historische trambaan, dan suggereren wij om een 'trambaanwandelroute' te overwegen, en hiervan de economische impact en de maatschappelijke kosten en baten te laten onderzoeken.

9. CREËER DRAAGVLAK VOOR NIEUWE TOERISTISCHE PLANNEN

Draagvlak voor infrastructurele plannen creëer je volgens ons niet door een informatieavond op een moment dat het proces al anderhalf à twee jaar aan de gang is, noch door een website met eenzijdig positief gekleurde verhalen. Wij vinden ook dat gemeenteraadsleden meer invloed op de besluitvorming moeten kunnen uitoefenen dan alleen maar te mogen stemmen over een bestemmingsplan. Mocht de politiek gehoor willen geven aan het idee om in de toekomst een nieuwe toeristische fiets- of wandelroute in het Heuvelland te ontwikkelen, dan vinden wij dat bewoners en belangengroepen vanaf het begin bij die ontwikkeling betrokken moeten worden, en dat vanaf het begin de gemeenteraden op de hoogte gehouden moeten worden over de gang van zaken. Dat geeft de grootste kans op draagvlak vooraf en geen spijt achteraf.

Bewonersgroep Cadier en Keer: Celine Andriën, Sander Croes, Jelle Stoffers

Bewonersgroep Gulpen-Wittem: Mariet Custers, Funs Vluggen

Burgerinitiatief Vallei Lemiers: Till Walther, René Walenbergh